

«ԱՐՄԱՎԻՐ 1» Վ.Կ

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ «Կրակային պատրաստության հիմնախնդիրները ՀՀ Զու-
ում»

Առարկա՝ Նախնական զինվորական պատրաստություն

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Վարդագարյան Տիգրան Պավելի

Դպրոց՝ Կոտայքի մարզի գ. Արամուսի «Վ. Առաքելյանի անվան» միջն. դպրոց

Մենթոր ուսուցիչ՝ Հայրապետյան Լյուբա

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ հանրակրթական հիմնական և ավագ դպրոցների <<ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ>> առարկայի չափորոշի հայեցակարգի, դպրոցում ՆԶՊ առարկայի դասավանդումը պատանիներին հնարավորություն է տալիս անհրաժեշտ ռազմական գիտելիքներ ստանալ և ծառայության զորակոչվելիս, հեշտությամբ յուրացնել նորակոչիկների պատրաստության ծրագիրն ու դրանք լավագույնս կիրառել զինվորական ծառայության ժամանակ: Մեր առարկայի դասավանդումը ճիշտ և տեղին է իրագործել պարզից բարդին անցնելով՝ սկզբում ըստ տարրերի վարժաձևերի կատարումով, այնուհետև՝ դրանց ամբողջական կատարմամբ, ՆԶՊ գիտելիքների կիրառական փորձառության ձեռքբերումը անհրաժեշտ է իրականացնել գործնական պարապմունքների ժամանակ հրաձգարաններում և զորամասերում, օգտագործել դասավանդման մեթոդական բազմազանությունն՝ ուսումնական զենքի, սարքերի, պաստառների առավելագույն օգտագործմամբ: Կարևորում են նաև միջառարկայական կապերի օգտագործումը:

Դասերը հաճախ կազմակերպում են ինտերակտիվ(փոխներգործական) մեթոդներով, երբ սովորողը հնարավորություն ունի արտահայտել իր խոսքն ու կարծիքը, ստեղծագործել, դրսևորել իր գիտելիքներն ու ունակությունները երկխոսության, տարբեր վարժությունների միջոցով:

Ըստ առարկայական ծրագրերի ու չափորոշիչների՝ **Կրակային պատրաստությունը** մարտական պատրաստության ամենակարևոր առարկաներից է: Այն ընդգրկում է զենքի նյութական մասի, հրաձգության հիմունքների, ձևերի և կանոնների, մարտի դաշտում հեռավորության որոշման, ձեռքի նոնակների նետման ուսուցման, ինչպես նաև, հրաձգության վարժությունների անցկացման ձևերով:

-Զենքի նյութական մասի ուսուցումը ընդգրկում է զենքի մարտական հատկությունները, մասերի ու մեխանիզմների կառուցվածքը և դրանց նշանակությունը: Կարևոր նշանակություն ունի նաև ինքնաձիգի կամ որևէ մարտական զենքի պահպանությունը, խնամքը և մի շարք այլ գործողություններ:

- հրաձգության կանոնների իմացությունն ամենակարևոր պայմաններից է մարտի դաշտում: Հրաձգության կանոնների յուրացումը պարտադիր պայման է մարտում զենքը գրագետ օգտագործելու նպատակով:

-Ձեռքի նոնակների նետման ուսուցումը նպատակ ունի սովորեցնել մարտական իրադրության տարբեր պայմաններում(հատկապես հակառակորդի մոտ տարածության դեպքում), տարբեր դիրքերից դրանց անվրեպ նետումը:

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ

Նախնական զինվորական պատրաստություն առարկայի կրակային պատրաստության ժամանակ անհրաժեշտ էմ համարում ինքնաձիգի հետ հնարավորինս լավ ծանոթանալը, սակայն գործնական դասերի ժամերը քիչ են , ուստի դրանք բավարար չեն ավելի հմտանալու զենքի ուսումնասիրության, նշանառության մեջ գերազանց արդյունքներին հասնելուն:

Սովորողներին ներկայացվող պահանջներից են ծրագրերին ու չափորոշիչներին համապատասխանող գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձեռքբերումը: Դրան հնարավորինս հասնելու համար, ուսումնական ծրագրերից գատ ,օգտագործում էմ նաև արտադասարանական միջոցառումների հնարավորությունները: Առավել ակտիվ, կարող, իր անձի շուրջ մյուս աշակերտներին հավաքող ու հրամանատարական ձիրք ունեցող սովորողներին նշանակում էմ որպես օգնող, սովորեցնող , միևնույն ժամանակ ` նրանց դրդելով եղածից ավելիին հասնելուն:

Հետազոտության համատեքստում նաև որպես ապրիլյան 4-օրյա և 2020 թ-ի 44-օրյա պատերազմների մասնակից անհայտ է, որ հիմա արդի զենքերի կիրառման ժամանակաշրջան է, և բացի ՀՀ զինված ուժերում մշտապես օգտագործվող ԱԿ-74 ինքնաձիգը, Դրագունովի դիպուկահար հրացանը, ձեռքի պաշտպանական ու հարձակվողական նոնակները, հակատանկային նոնականետները և հրետանին այժմյան պատերազմներում կան նոր, արդի գերժամանակակից զենքեր ու զինատեսակներ, որոնց գործունեությունը, աշխատանքն ու նպատակային գործածությանն առավել արդյունավետ է: Ժամանակի ընթացքում պահանջ և

անհրաժեշտություն է առաջանում ձեռք բերել նոր սերնդի բալիստիկ հրթիռներ, կործանիչներ, փոքր ու մեծ հեռահարության ՀՕՊ միջոցներ, ՌԷՊ միջոցներ, ԱԹՄ-ներ, բարձր ճշտագրության զենքեր, որոնք որպես կանոն, կառավարվում են, ընդունակ են նախապես տրված կամ ընտրված թիրախները բավական բարձր հավանականությամբ խոցելու:

Ստանալով հմտություններ մեր դասաժամերի պարապմունքների ժամանակ, տիրապետելով տրված առաջադրանքներին, գաղափար ունենալով ավտոմատ և մենահատ կրակի մասին, գիտենալով նշանառման տարրերը, ունենալով փոքր տրամաչափի հրացանից /օդամղիչ/ և մարտական ինքնաձիգից կրակելու փորձ, ապագայում ծառայելով ՀՀ Զինված ուժերում, սովորողները կարողանում են գործնականում հմտորեն կիրառել ստացած գիտելիքներն ու ավելի կատարելագործվել արդեն գործնականում անընդհատորեն օգտագործելով դրանք, սակայն ինչքան էլ տեսականորեն լավ իմանան, մեր աշակերտները՝ չունենալով գործնական պարապմունքների լայն հնարավորություններ, չեն կարող կատարելագործվել և հասնել գերազանց արդյունքների: Անհրաժեշտ է ռեալ և գործնական մարտական զենքի կիրառում ուսումնական վարժանքների ժամանակ, որպեսզի հասկանալի և ընկալելի դառնա մարտական զենքի տակտիկատեխնիկական տվյալների իսկությունն ու զենքի հետընթացի ուժգնությունը:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ

Հիմնական դպրոցում, ունենալով կրակային պատրաստություն 5-ական ժամ անհրաժեշտ է աշակերտներին հասցնել կրակային պատրաստության խնդիրները, անվտանգության կանոնները պարապմունքների ժամանակ, ինքնաձիգի տեսակները, դրանց մարտական հատկությունները, հիմնական մասերը, ինքնաձիգի ոչ լրիվ քանդելն ու հավաքելը, ինքնաձիգի մասերի ու մեխանիզմների նշանակությունը, ավտոմատ և մենահատ հրաձգությունը, ավտոմատի մաքրումը և պահպանումը, հրազենային զենքից կրակ վարելը և նշանառության միատեսակության մարզումը, նշանառման տարրերը,

նշանոցի, նշանառման կետի ընտրությունը՝ անշարժ նշանակետի վրա կրակելիս, հրաձգության կատարումը փոքր տրամաչափի (օդամղիչ) հրացանից:

Թեմաների ուսուցման նպատակն է.

- ծանոթացնել կրակային պատրաստության դերին ու տեղին մարտական պատրաստության գործընթացում,
- սովորեցնել զենքի հետ վարվելու անվտանգության կանոնները,
- ծանոթացնել զինվորի անհատական զենքի տարբեր տեսակներին,
- պատկերացումներ տալ դրանց մարտական հատկությունների մասին:
- մշակել ինքնաձիգը ոչ լրիվ քանդելու և հավաքելու սկզբնական ունակություն
- սովորողներին ծանոթացնել հրաձգության ավտոմատ և մենահատ կրակի կատարման կարգին,
- բացատրել ինքնաձիգի մաքրման և պահպանման կանոնների անվերապահորեն կատարելու անհրաժեշտությունը:
- Սովորողներին գաղափար տալ նշանառման տարրերի և կատարել ճիշտ նշանառություն մասին,
- Ձևավորել փոքր տրամաչափի հրացանից կրակ վարելու հմտություն:

Զենք. հակառակորդի կենդանի ուժի, տեխնիկայի ու կառույցների ոչնչացման, սարքավորումների և միջոցների ընդհանուր անվանումը: Զենքն առաջացել է մարդկության զարգացման վաղ շրջանում՝ որպես որսի և պաշտպանության միջոց, սակայն տարբերություն չի եղել աշխատանքի գործիքների և զենքի միջև: Ժամանակակից զենքերը լինում են՝ միջուկային, քիմիական, բակտերիալոգիական, հրաձիգային (հրետանային, հրաձգային և մերձամարտի միջոցներ), ռեակտիվ, հրթիռային, ականային, տորպեդային և սառը, ֆիզիկական նոր սկզբունքների վրա հիմնված՝ ռազմավարական, օպերատիվ-մարտավարական և մարտավարական:

Սովորական զենքի մարտական կիրառման հետևանքով զանգվածային կորուստներ և փլուզումներ չեն լինում:

Քանի որ չկան օրինակներ և անհնար է այստեղ ցուցադրման մեթոդը կիրառելու, կարճ տեսականորեն սովորեցնում ենք միայն զենքի մյուս տեսակների մասին:

Զանգվածային ոչնչացման զենքը (միջուկային, քիմիական և կենսաբանական,) առաջացնում է զանգվածային կորուստներ և փլուզումներ՝ ընդհուպ շրջակա միջավայրի պայմանների անվերադարձ փոփոխությունները:

Կրակային պատրաստության անվտանգության կանոններ

Կրակային պատրաստությունը մարտական պատրաստության անբաժանելի ու կարևորագույն մասն է կազմում: Կրակային պատրաստության պարապմունքների ժամանակ անհրաժեշտ է խստորեն հետևել անվտանգության կանոններին, քանի որ անզգույշ շարժումը կամ փոքրիկ բացթողումները անդառնալի կորուստների պատճառ կարող են հանդիսանալ: Այդ իսկ պատճառով, պետք է ոչ միայն անզիր սովորել կանոնները, այլև յուրաքանչյուր պարապմունքի ժամանակ անվերապահորեն հետևել դրանց:

Այսպես՝ կրակային պատրաստության պարապմունքից առաջ և հետո անհրաժեշտ է ղեկավարի հրամանով կամ ինքնուրույն ստուգել՝ արդյո՞ք լիցքավորված է զենքը, թե՞ ոչ:

Անվտանգության գլխավոր կանոնի համաձայն՝ կտրականապես արգելվում է զենքն ուղղել մարդկանց վրա, անկախ զենքի լիցքավորված կամ չլիցքավորված լինելու հանգամանքից:

Ձեռքի նոնակների նետման ուսուցումը նպատակ ունի սովորեցնել մարտական իրադրության տարբեր պայմաններում և հատկապես հակառակորդի հետ մոտ տարածության պայմաններում, տարբեր դիրքերից դրանց անվրեպ նետումը:

Ձեռքի նոնակների նետման գործնական պարապմունքները ուսումնական նոնակով անընդհատ ունեցել են: Գործնական պարապմունքի ժամանակ աշակերտները նոնալը նետել են ինչպես մաքսիմալ հեռավորության վրա այնպես էլ կոնկրետ թիրախին՝ խրամատին:

Պահպանելով դպրոցում միջառարկայական կապը ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչների հետ՝ նոնակի նետումն իրականացնում ենք հարձակողական, պաշպանողական և հակատանկային նոնակներով:

Հրաձգության ձևերի և կանոնների ուսուցումն անհրաժեշտ է տեղանքի, եղանակի, օրվա ու տարվա այլևայլ պայմաններում, տարբեր տարածություններից և դիրքերից, հակառակորդի միայնակ կամ խմբային նշանակետերը դիպուկ կրակով ոչնչացնելու համար:

Կրակային պատրաստության հիմնական խնդիրն է հմտությունների ձեռքբերում և կատարելագործում, սովորական զենքի արդյունավետ օգտագործման, անվրեպ կրակելու, վճռականություն կրակային պատրաստության ժամանակ ու ժամանակակից տարբեր մարտական պայմաններում: Բացի այդ մարտական տակտիկական խմբերի անձնակազմի գործողություններում գերազանց արդյունքների հասնելուն: Առաջնահերթ է զենքի նյութական մասի ուսուցումը, որի շրջանակներում ուսումնասիրվում է ոչ միայն զենքի մարտական հատկությունները, մասերն ու մեխանիզմների կառուցվածքը, դրանց նշանակությունը, այլև ցույց է տրվում զենքի խնամքի, պահպանման և մարտում դրա անխափան օգտագործման կարևորությունը: Կրակային պատրաստության անբաժանելի մաս է կազմում հրաձգության հիմունքների ու կանոնների յուրացումը, քանի որ միայն այդ դեպքում մարտի ժամանակ հնարավոր կլինի զենքը գրագետ օգտագործել: Սա մարտական պատրաստության հիմնական տարերից մեկն է, որի նպատակն է անձնակազմին պատրաստել մշտական մարտական պայմաններում հրաձգային զենքից պաշտպանվելու և նրա հմուտ կիրառումը տարբեր մարտական պայմաններում հակառակորդին պարտության մատնելու համար:

Պարապմունքների ժամանակ ավտոմատը ոչ լրիվ քանդելու և հավաքելու ժամանակ անհրաժեշտ է ապահովել աշակերտների անվտանգ հեռավորությունը 1-2 մ:

Հրաձգության ժամանակ անհրաժեշտ է անվերապահորեն հետևել անվտանգության կանոններին և ոչ մի դեպքում չխախտել դրանք:

1. Հրաձգությունից առաջ անհրաժեշտ է հրաձգարանից հեռացնել մարդանց, կենդանիներին և փոխադրամիջոցները:
2. Ջենքը թույլատրվում է լիցքավորել միայն «ԿՐՄՎ» ազդանշանից հետո՝ կրակային սահմանագծում կամ կրակի բացման սահմանագիծն անցնելիս:

3. Կրակի դադարեցման սահմանագծում անհրաժեշտ է զենքը լիցքաթափել և քաշել հրահանի մարտական ոտքը:

Արգելվում է կրակ վարել՝

- վտանգավոր ուղղություններով,
- մինչև կրակի վարման սահմանագիծ դուրս գալը,
- «ԴԱԴԱԸ» ազդանշանից կամ «Կրակը ԴԱԴԱԸԵՑՆԵ՛Լ» հրամանից հետո,
- ոչ սարքին զենքով:

Կրակն անմիջապես դադարեցվում է՝

- եթե թիրախային դաշտում հայտնվել են մարդիկ, կենդանիներ կամ փոխադրամիջոցներ,

- եթե հրամանատարական կետի վրա բարձրացված է սպիտակ դրոշ:

Հրաձգության ավարտից անմիջապես հետո հանձնում են չօգտագործված զինամթերքը և զննում զենքը:

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԸՆԹԱՅՔ

Հայկական զինված ուժերի սպառազինությունում ամենատարածվածը՝ Կալաշնիկովի ավտոմատը (ԿԱ-74) և Կալաշնիկովի ձևափոխված ավտոմատն (ԿՁԱ) է, որոնք համարվում են զինվորի անհատական զենքը և նախատեսված են հակառակորդի կենդանի ուժի ոչնչացման համար:

Ավտոմատի հիմնական մասերն ու մեխանիզմները.

1 - փողը՝ փողափողով, նշանառության հարմարանքով, զարկանաձգանային մեխանիզմով և կոթով, 2 - փողաբերանի արգելակ, 3 - փողափողի կախարիչ, 4 - փակադակի շրջանակ՝ գազամխոցով, 5 - փակադակ, 6 - հեղադարձ մեխանիզմ, 7 - գազամխողովակ՝ փողի պահպանակով, 8 - փողակալ, 9 - պահեստափողուփ, 10 - սվին-դանակ, 11 - շամփուր, 12 - պիտոյքների պահապուսի:

Ինքնաձիգի տեսակները, մարտական հատկությունները, հիմնական մասերն ու մեխանիզմները

- Իրենց կառուցվածքով, հիմնական մասերով և մեխանիզմներով ԿԱ-74 և ԿՁԱ-ը միանման են. հիմնականում տարբերվում են փողի տրամաչափով, (5.45 մմ և 7.62 մմ), օգտագործվող փամփուշտների և փողաբերանի արգելակի առկայությամբ ԿԱ-74-ի վրա:
- ԿԱ-74 և ԿՁԱ-ի մարտական հնարավորությունները ևս զրեթե միանման են:
- Եկեք տեսնենք, թե ինչ միանման մարտական հնարավորություններ ունեն դրանք, ապա կանդրադառնանք դրանց տարբերություններին:

Այսպիսով՝

- 1. Թե ԿԱ-74-ի, թե ԿՁԱ-ի պահեստատուփի տարողությունն էլ 30 փամփուշտ է և ավտոմատների քաշը լիցքավորված պահեստատուփով կազմում է 3.6 կգ:

- 2. Հրաձգության նշանոցային հեռավորությունը երկուսի դեպքում 1000 մ է, մարտական արագաձգությունը՝ կրակահերթերով՝ ընդհանուր մինչև 100 կրակոց է, իսկ մենահատ կրակոցներով՝ ընդհանուր մինչև 50 կրակոց է:
- Թեև որոշ հնարավորությունների միանմանությանը, այնուամենայնիվ առկա են նաև մարտական հնարավորությունների տարբերություններ, որոնք խիստ անհրաժեշտ է իմանալ և հիշել.
- 1. Արդյունավետ կրակի հեռավորությունը ԿԱ-74-ի դեպքում մինչև 500 մ է, մինչդեռ ԿՁԱ-ի դեպքում այն կազմում է մինչև 400 մ:
- 2. Գնդակի թռիչքի առավելագույն հեռավորությունը ԿԱ-74-ի դեպքում 3150 մ է, իսկ ԿՁԱ-ի դեպքում՝ 3000 մ:
- 3. Գնդակի սկզբնական արագությունը՝ ԿԱ-74-ի դեպքում 900 մ/վրկ է, մինչդեռ ԿՁԱ-ի դեպքում 715 մ/վրկ է:
- 4. Գնդակի մահաբեր կարողությունը՝ ԿԱ-74-ի դեպքում 1350 մ է, իսկ ԿՁԱ-ինը՝ 1500 մ:
- 5. Սվին-դանակի քաշը ԿԱ-74-ի համար 450 գրամ է, ԿՁԱ-ի համար՝ 490 գրամ է:
- Սվին-դանակը ավտոմատին միացվում է մերձամարտից առաջ:

Վաղ արտադրության ԱԿ-74-ը առաջին իսկական գրոհային ինքնաձիգներից մեկն էր: Նույնիսկ վեց տասնամյակ անց, ԱԿ-74 մոդելը և դրա տարբերակներ ամենաշատ օգտագործվող և ամենահայտնի գրոհային ինքնաձիգներից են աշխարհում՝ իրենց դիմացկունությանը, ցածր արտադրական ծախսերի և հեշտ օգտագործման շնորհիվ: Այն արտադրվել է շատ երկրներում և օգտագործվել է ինչպես կանոնավոր, այնպես էլ անկանոն զինված ուժերի, հեղափոխական և ահաբեկչական կազմակերպությունների կողմից: Աշխարհում, ավելի շատ ԱԿ տեսակի ինքնաձիգներ են արտադրվել, քան մյուս բոլոր գրոհային ինքնաձիգները միասին վերցրած: Կրակելով 7,62x39մմ փամփուշտները՝ ԱԿ-74-ը պատճառում է զգալի վնասվածքներ: Այն համեմատաբար ավելի փոքր վերքեր է առաջացնում, երբ գնդակը դուրս է գալիս մարմնից:

Զենքի տեսակների մասին ցուցադրում եմ ուսուցողական ֆիլմեր, որտեղ ավելի տեսանելի է դրանց մասերի և մեխանիզմների դերն ու նշանակությունը:

Ավտոմատի ոչ լրիվ քանդելու կարգը

Ավտոմատի քանդման ու հավաքման համար անհրաժեշտ է առանձնացնել հատուկ սեղան, որի վրա հնարավոր կլինի մասերն ու մեխանիզմները դասավորել և ըստ քանդելու հերթականությամբ:

Շատ կարևոր է գենքին խնամքով վերաբերվել, չի կարելի մասերը դասավորել իրար վրա: Քանդելու համար կարիք չկա նաև ավելորդ ուժ կամ կտրուկ հարվածներ գործադրել:

Ինչի՞ համար է անհրաժեշտ ժամանակ առ ժամանակ քանդել ավտոմատը: Նախ՝ գործածման ընթացքում հնարավոր է ավտոմատը կեղտոտված լինի, և անհրաժեշտ լինի մաքրել և վերանորոգել այն: Նույնիսկ եթե ավտոմատը չի գործածվել և երկար ժամանակ մնացել է անձրևի տակ կամ ձյան ու ավազի մեջ, միևնույն է, այն ենթակա է քանդման: Այս դեպքում իհարկե, ավտոմատը քանդվում է լրիվ: Ավտոմատը քանդվում է ոչ լրիվ միայն այն դեպքում, եթե կարիք կա միայն այն մաքրելու, յուղելու, ինչպես նաև մասերն ու մեխանիզմները զննելու համար:

Ավտոմատի ոչ լրիվ քանդելու կարգը

1. Անհրաժեշտ է անջատել պահեստատուփը: Ավտոմատը պահելով ձախ ձեռքում և բռնելով կոթի վզիկից կամ փողակալից՝ անհրաժեշտ է աջ ձեռքով վերցնել պահեստատուփը, բուրջ մատով սեղմել մղակը՝ պահեստատուփի ներքևի մասը տանել առաջ և հանել:

2. Անպայման ստուգել փամփշտանոցը: Անհրաժեշտ է փոխադրիչը իջեցնել ներքև, փակադակի շրջանակը քաշել հետ, ստուգել ու համոզվել, որ փամփշտանոցում փամփուշտ կա թե ոչ, որից հետո թողնել շրջանակի բռնակը և քաշել հրահանի մարտական ոտքը:

3. Հանել պիտույքների պահատուփը: Անհրաժեշտ է աջ ձեռքի մատով կոթի բնի կափարիչը սեղմել այնպես, որ զսպանակի ներգործության տակ պահատուփը դուրս գա բնից:

4. Անջատել շամփուրը: Անհրաժեշտ է շամփուրի վերջնամասը փողից ձգել այնպես, որ դուրս գա նշանահատիկի հիմքի հենակից, և հանել:

5. Անջատել փողատուփի կափարիչը: Ձախ ձեռքով բռնել կոթի վզիկը, նույն ձեռքի բութ մատով սեղմել հետադարձ մեխանիզմի ուղղորդիչ ձողի ելունը, աջ ձեռքով փողատուփի կափարիչը բարձրացնել և անջատել:

6. Անջատել հետադարձ մեխանիզմը: Ձախ ձեռքով բռնելով ավտոմատի կոթի վզիկից՝ աջ ձեռքով առաջ տանել հետադարձ մեխանիզմի ուղղորդիչ ձողիկը՝ մինչև փողատուփի երկայնական փորակից դուրս կգա կրնկի մասը. ուղղորդիչ ձողիկի վերջնամասը բարձրացնել և հետադարձ մեխանիզմը հանել փակադակի շրջանակի անցքից:

7. Անջատել փակադակի շրջանակը փակադակով: Շարունակելով ավտոմատը պահել ձախ ձեռքով՝ անհրաժեշտ է աջով փակադակի շրջանակը մինչև վերջ տանել հետ, բարձրացնել փակադակի հետ միասին և հանել փողատուփից:

8. Փակադակը անջատել փակադակի շրջանակից: Անհրաժեշտ է փակադակի շրջանակը բռնել ձախ ձեռքով (փակադակը դեպի վեր), իսկ աջ ձեռքով փակադակը տանել հետ ու շրջել այնպես, որ փակադակի տանող ելունը դուրս գա շրջանակի ձևավոր կտրվածքից, և առաջ տանելով՝ հանել:

9. Անջատել գազախողովակը փողի պահպանակով: Ձախ ձեռքով բռնել ավտոմատը, իսկ աջով պահատուփն ուղղանկյուն անցքով հագցնել գազախողովակի փակիչի ելունի վրա՝ փակիչին տալով ուղղահայաց դիրք, և գազախողովակը հանել գազախցի խողովակառստից: Հավաքել հակառակ հերթականությամբ:

ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ և ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հրաձգության խնդիրներից ելնելով՝ հրամանատաները որոշում են կրակ վարելու համար անհրաժեշտ փամփուշտների տեսակներն ու քանակը:

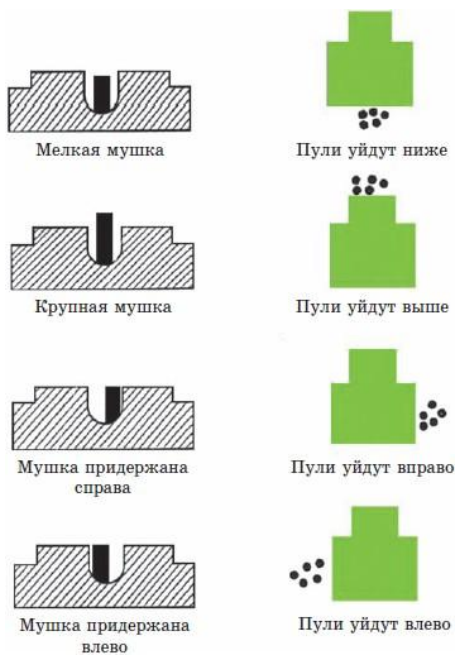
Փամփուշտներն ըստ նշանակության լինում են մարտական, **օժանդակ և ուսումնական**: Մարտական փամփուշտները բաժանվում են ըստ հրաձգային զենքի տեսակների ասրճանակային, ավտոմատների, հրացանների, խոշոր տրամաչափի գնդացիների: Օժանդակ փամփուշտները նախատեսված են ոչ մարտական խնդիրներ լուծելու համար: *Մարտական փամփուշտը բաղկացած է՝*

1. Գնդակ, 2. Պարկուձ, 3. Վառող, 4. Պարկուձի եզրակ 5. Հրապատիձ

Գնդակները ըստ խոցելիության լինում են՝ սովորական, զրահահար-հրկիզող, լուսածրող: Սովորական գնդակն օգտագործվում է հակառակորդի կենդանի ուժի ոչնչացման համար, զրահահար-հրկիզող գնդակն օգտագործվում է թեթև զրահածածկույթների հետևում գտնվող/մինչև 300 մետրապարկության/հակառակորդի կենդանի ուժի ոչնչացման, վառվող հեղուկների հրկիզման, համար, լուսածրող գնդակն օգտագործվում է հակառակորդի կենդանի ուժի ոչնչացման, ինչպես նաև կրակի ուղղության ճշտման և նշանացուցման համար:

Ճիշտ նշանատություն՝

Правильное прицеливание из автомата Калашникова

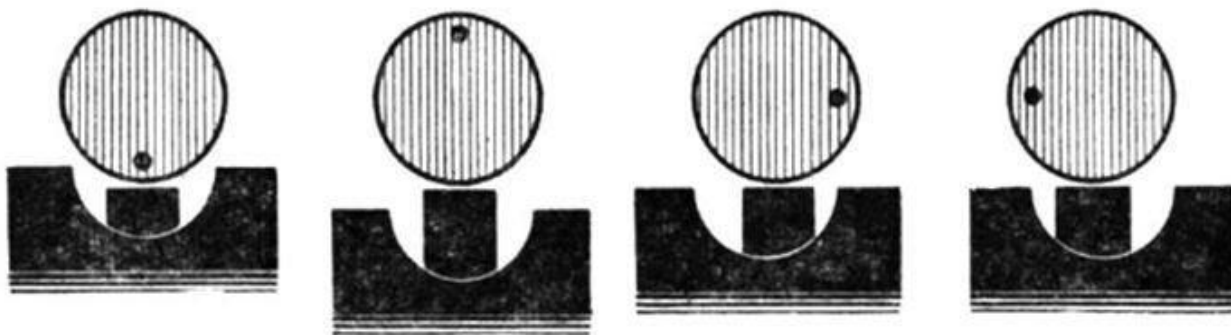
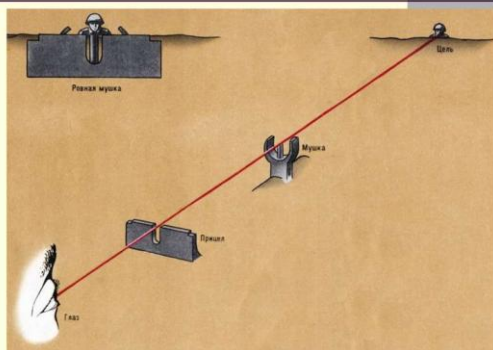

Рис. 189. Отклонение пули в сторону при «игре» мушкой

ձեռքի բեկորային նոնակները նախատեսված են հակառակորդի կենդանի ուժը նոնակի բեկորներով խոցելու ու ոչնչացնելու համար: Ըստ բեկորների ցրման հնարավորության նոնակները լինում են **պաշտպանողական** և **հարձակվողական**: Նոնակները արձակում են նոնականետից կամ նետում են ձեռքով: Նոնակը բաղկացած է մետաղական իրանից, պայթուցիկ նյութի լիցքից և պայթուցիչից: Տարբերում են նաև հարվածային գործողության (խոչընդոտի հանդիպելիս պայթոռ) և դիստանցիոն (հետագծի որոշակի կետում պայթոռ) նոնակներ:

Ֆ-1— ձեռքի հակահետևակային պաշտպանողական նոնակ է: Օգտագործվում է պաշտպանողական մարտում կենդանի ուժը վերացնելու համար: Խոցում է պայթյունից առաջացած բեկորներով: Ինչպես նոնակների մեծամասնությունը Ֆ-1 նոնակը կազմված է 3 մասից՝

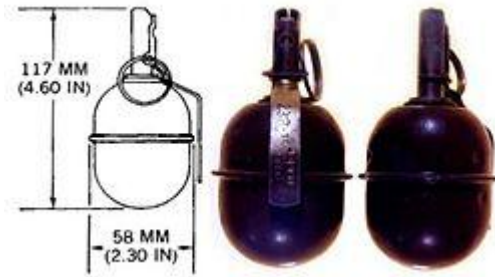
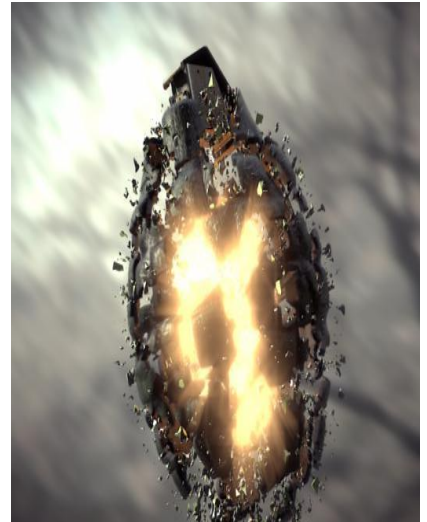
- Բռնկիչ: Ժամանակակից Ֆ-1 նոնակների վրա օգտագործվում են Մ3ՐԴ կամ Մ3ՐԴՄ բռնկիչները, որոնք կարող են նաև օգտագործվել ՌԴԳ-5 և ՌԴ-42 ձեռքի նոնակների վրա:
- Պայթուցիկ նյութ: /Ֆ-1 նոնակներում օգտագործվում է 60 գ տրոտիլ/:
- Մետաղյա իրան: Պատրաստվում է ձուլման ճանապարհով՝ թուջից:

Յ1

ՌԳԴ-5

ՌԳԴ-5

Նոնակի պայուսակ

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- Հանրակրթական հիմնական և ավագ դպրոցների <<ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ>> առարկայի չափորոշիչներ և ծրագրեր
- Նախնական զինվորական պատրաստության 8-11 դասարանների դասագրքեր
- Իրավաբան. նեո կայք
- Ռազմական հանրագիտարան
- Ռազմ.ինֆո կայք